

Yeşil sancak; Osmanlı Devleti'nin armasında yer alan yeşil sancağın önemi, hilafet sancağı olması. İslamiyet'in hakimiyetini temsil eden yeşil sancak, çok nadir bir parça.

CALUMENO'NUN EŞSİZ KOLEKSİYONU

16 yaşında aldığı bir kartpostalla koleksiyonerliğe ilk adımını atan Net Holding'in yönetim kurulu üyesi **ORLANDO CARLO CALUMENO**, bugün Osmanlı'nın ticaret ve sosyal yaşamına dair yaklaşık 36 bin parçalık bir koleksiyonun sahibi. Osmanlı'nın gündelik hayatını yansıtan binlerce objeden oluşan Orlando Carlo Calumeno Koleksiyon ve Arşivi'ni sergilemek üzere *Galeri BirZamanlar*'ı hayata geçirmeye hazırlanan yönetici, "Anadolu'nun çok sesli kültürel mozağini nostaljik olarak hatırlatacak her esere, objeye, kartpostala talibiz" diyor.

Net Holding'in yönetim kurulu üyesi Orlando Carlo Calumeno'nun babası İtalyan, anne tarafı ise yarı Fransız yarı Trabzonlu Osmanlı Ermenisi kökenli. Ailesinin her iki tarafının geçmişe uzanan kökleri, ona geniş bir kültür yelpazesi sunmuş. Babasının Osmanlı tarihi ve dönemin antikalarına olan merakıyla yönlendirmesi, onu bugün binlerce değerli parçadan oluşan bir koleksiyon sahibi olmaya kadar getirdi.

İlk kartpostalını 16 yaşında alan Calumeno, bugün bilinen dünyanın en geniş Osmanlı kartpostal koleksiyonunu oluşturdu. Orlando Carlo Calumeno Koleksiyon ve Arşivi, açık sınıf kartpostal branşında son 15 yılda, toplam 12 adet altın madalyayla Türkiye'de ödüllendirildi. Dünya Filateli Şampiyonası'nda branşında gümüş madalya, Avrupa Filateli Şampiyonası'nda altın ve gümüş madalyalar ve Balkan Filateli Şampiyonası'nda bronz madalya sahibi olarak Türkiye'yi Filateli branşında dünya genelinde Milli Takım seviyesinde temsil etti.

Orlando Carlo Calumeno Koleksiyon ve Arşivi'nin dünya genelinde Osmanlı'da ticaret ve sosyal yaşamla ilgili kartpostal denildiğinde akla gelen ilk ve tek koleksiyon olduğunu anlatan Calumeno, "Orlando Carlo Calumeno Koleksiyon ve Arşivi'ne dahil edilecek eserlerin, Anadolu'nun çok renkli çok sesli kültürünü yansıtan özelliklere sahip olmasına dikkat ediyorum" diye konuşuyor.

Orlando Carlo Calumeno ile bu eşsiz koleksiyonunu ve müze çalışmalarını konuştuk:

- Koleksiyona 16 yaşında kartpostallarla başladığınızı biliyoruz, bu ilginiz nasıl başladı?
- Osmanlı tarihi ve dönemin antikaları İtalyan Levanten asıllı babamın merak alanıydı. Sevgili babamdan öğrendiklerimle ve onun yönlendirmeleriyle ben de bu döneme

Sigara kutuları: "Osmanlı'da Tütün Kültürü" koleksiyonumuz, döneminde Osmanlı bölgelerinde üretilen kaliteli tütünlerin dünyanın her yerinde talep gördüğünü bize anlatıyor.

Çay ve kahve kültürü: Teneke kutularla 1850'lerde başlayan çay ve kahve kültürü koleksiyonumuz, kutuların çeşitliliği, formları ve üzerindeki 5 dilde (Ermenice, Rumca, Osmanlıca, Fransızca, Ladino ve Rusça) yazılılarıyla dönemin ticari yaşamını bizlere sunuyor.

KOLEKSİYONDA NELER VAR?

Orlando Carlo Calumeno Koleksiyon ve Arşivi ağırlıklı olarak 1850-1923 dönemini içeriyor. Pek çok farklı tema altında koleksiyonda bulunan parçalar şöyle:

BAKIRCILIK: 6 bin parça damgalı Anadolu bakırı.

CAM KÜLTÜRÜ: Osmanlı dönemine ait bin adet damacana, bardak ve sürahi.

GAZUZ: Osmanlı dönemine ait 200'e yakın farklı markaya ait 2 bin 500 adet şişe.

EĞİTİM: 5 bine yakın okul diploması, fotoğraf, kartpostal, okul defteri ve atferin belgesi.

AFİŞ: 300 nadir afiş.

TÜTÜN: 10 bine yakın teneke ve gümüş tütün ve sigara kutusu, reklamları ve sarma kağıtları.

İÇKİ: 2 bine yakın bira, rakı ve konyak şişesi.

HALI: 2 bin nadir yazılı ve/veya tarihli halı

TİYATRO: Bin adet afiş ve fotoğraf.

FOTOĞRAF: Anadolu fotoğrafhanelerine ait 5 bin adet farklı boyutta fotoğraf, meşhur dönemin fotoğrafçıları olan Guillaume Berggren ve Felix Bonfils'in 12 bin adetlik özel fotoğraf koleksiyonu.

MİNELİ OBJE: Mineli Obje Sanatı temalı 400 parça sigaralık, kaşık ve broş.

GÜNDELİK YAŞAM: Osmanlı Anadolu giysileri ve takıları takriben 2 bin parça olmak üzere farklı kategorilerde Osmanlı gündelik sosyal ve ticari yaşamlarından çeşitli obje kategorilerini de ekleyebiliriz.

ilgi duymaya başladım. Kısıtlı harçlığımla koleksiyonunu yapabileceğim tek şey, kartpostallardı.

Orlando Carlo Calumeno Koleksiyon ve Arşivi'nin ilk kartpostalı, gerçekten 16 yaşında aldığım bir kartpostalıdır, İstanbul'dan Bursa'ya

gönderilmişti. 1897 yılına ait bu kartpostalda; İstanbul'da yaşayan bir Ermeni kadın, bebeğine süt veren kız kardeşine göğsü için çatlamalara karşı ev yapımı merhem tarifi veriyordu. Ve büyük yolculuk bu şekilde başladı. Sonra üstü yazılı, ilginç, azınlık ağırlıklı kartpostalları toplamaya başladım. Anadolu kartpostallarıyla devam ettim.

Koleksiyonerlik, paranızın neye yettiğiyle bağlantılı. O dönemde kartpostalla kimse ilgilenmezdi. Filatelistler yüzlerce kartpostalı yığarlardı, pullarını inceledikten sonra çoğunu çöpe atarlardı. Koleksiyonumun ilk parçalarını bu çöplerden oluşturdum. Daha sonra da kısıtlı imkanlarımla efemera müzayedelerinden toplamaya başladım.

● Dünyada en geniş Osmanlı kartpostal koleksiyonuna nasıl sahip oldunuz peki?

■ Kartpostallarla başlayan koleksiyonum zamanla dev bir Osmanlı efemera dünyasına dönüştü. "Orlando hep Osmanlı azınlık toplar" diye bilindiği için Osmanlı Dönemi'ne ait azınlıklarla ilgili her şey bana gelmeye başladı. İnternet de dünya genelinde tüm müzayedelere ulaşabildiğim için koleksiyonumun hızlı gelişmesine yardımcı oldu.

Orlando Carlo Calumeno Koleksiyon ve Arşivi, bugün bilinen dünyanın en geniş Osmanlı kartpostal koleksiyonunu bünyesinde barındırıyor. Dünya Şampiyonası'nda 2'ncilik, Balkan, Avrupa ve Türkiye Şampiyonlarında kendi dalında sayısız birincilik, özel ödüller ve şampiyonluklar olarak Türkiye Filateli Derneği vasıtasıyla ülkemizi yurt dışında temsil etti.

20 binin üzerinde Anadolu kartpostalı, 5 bin adetle sınırlandırılmış ve özenle seçilmiş en nadir Anadolu'yla ilgili kartpostallar, 10 bin adet nadir Anadolu fotokartı ve 400'e yakın Anadolu

Mineli Kaşıklar: Tamamı İstanbul Kapalıçarşı'da Osmanlı Ermeni sanatkarlar tarafından hayata geçirilen kaşıkların hepsi, 1880-1920 dönemini temsil ediyor. Mine kalifesinin sırrı ise hala çözülmedi, bugün aynı işçilik yapılamıyor.

panorama kartpostalıyla toplamda yaklaşık 36 bin adetten oluşuyor. Dünyada bu boyutta, editörü belli kartpostaldan oluşan Osmanlı Anadolu Kartpostal Koleksiyonu görülmedi. Koleksiyonda yer alan bazı parçalar ise dünyada tek. Örneğin 1905'te, Gaziantep'te, Amerikan Koleji'nin beyzbol takımının olduğu bir kartpostal var.

● Koleksiyonunuzda en eski parça hangisi?

■ Koleksiyonda yer alan en eski parçalar efemera dalında 1870-1880 erken dönem fotoğraflarımız, 1890-1895 dönemi kartpostallarımız. Objelerimiz içinde 1850'lerin teneke çay ve kahve kutularıyla 1860'ların cam şişeleri.

Koleksiyonda yer alan en yeni eserler 1922 yılından kalan fatura, kartvizit, poliçeler.

● Şu sıralar peşine düştüğünüz, özel bir obje var mı?

■ Anadolu'nun çok sesli kültürel mozağini nostaljik olarak hatırlatacak her esere, objeye, kartpostala talibiz.

● Favori parçanız hangisi?

■ Osmanlı Dönemi Anadolu kartpostallarım ve

Meşrutiyet rozetleri: II. Meşrutiyet ilanında 1908 yılında Osmanlı İmparatorluğu Darphanesi tarafından değil, şahıslar tarafından özel olarak basılan rozet, madalya ve nişanlardan oluşan bu koleksiyon dünya genelinde tek.

o dönemden başlayan erken Cumhuriyet dönemine giden Türk bayraklarımız.

Kartpostallarım ilk göz ağrım ve sonsuz bitmeyecek engin bir deniz.

Hiç ummadığımız yerlerden beklenmeyen Anadolu kartpostalları çıkabiliyor. Örneğin Danimarka baskısı Elazığ bölgesinde yer alan Danimarka misyonu 12 kartlık serisi beni çok şaşırtmıştı, Anadolu'nun göbeğinde 1900'lerin başında Danimarkalı hemşireler benim için beklenmedikti.

Türk ve Osmanlı bayraklarımızın da benim için yeri çok özeldir, farklı dönemlere ait, el yapımı, çoğu keten üzeri 1850-1930 dönemini kapsayan bayraklarımızdan 10 adedi ofisimde yer alırken büyük ebatta olanlar dahil 100'e yakın bayrağımızsa arşive alındı.

● Koleksiyonun bir kısmının depoda, bir kısmının da Hak Pasajı'nda olduğunu biliyoruz. Bir müze kurma planınız var mı?

■ Hak Pasajı'nda bulunan sergi alanlarımıza ek olarak Galeride Bir Zamanlar yakında Nişantaşı'nda hayat bulacak, böylece sergi alanımızı kurumsal mini müze ortamına taşıyacağız. Daha büyük bir müze için çalışmalarımız devam ediyor ancak ihtiyacımız olan toplam alanı doğru lokasyonda doğru maliyetle bulabilmek oldukça zor.

● Son olarak Bir Zamanlar Yayınevi'nden kısaca bahsedebilir misiniz?

■ Birzamanlar Yayıncılık, Türkiye'nin geçmişindeki kültürel çeşitlilik üzerine kitaplar yayınlamak ve etkinlikler düzenlemek amacıyla Kasım 2004'te kuruldu. "Orlando Carlo Calumeno Koleksiyonu'ndan Kartpostallarla 100 Yıl Önce Türkiye'de Ermeniler", yayınevinin ilk kitabıydı.

Birzamanlar Yayıncılık'ın kuruluş yıllarından itibaren öne çıkan bir başka özelliği de var. Kitap projelerimizin her birinde Türkiye genelinde bir sergi kitaba eşlik ediyor, dönem dönem yurt dışında da sergiler açıyoruz. 2019 yılında, sergi ve kitapla taçlandıracağı önemli bir projeyi, 2020'de ilk kez belgesel film niteliğinde hayata geçireceğiz. Böylece ilk kez Bir Zamanlar Yayıncılık dokümanter film segmentine, "Tarihi derleme" (Historic Chronicle) belgeseliyle iddialı bir giriş yapacak. **C**